

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет географічний**  
**Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації**

**СИЛАБУС**  
**нормативного освітнього компонента**  
**ЕКСКУРСОЛОГІЯ**

<b>підготовки</b>	Магістра
<b>спеціальності</b>	ІЗ Туризм та рекреація
<b>освітньо-професійної програми</b>	Туризм

**Силабус освітнього компонента «ЕКСКУРСОЛОГІЯ»** підготовки магістра галузі знань J Транспорт та послуги спеціальності J3 Туризм та рекреація за освітньо-професійною програмою Туризм

**Розробник:** Лисюк Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент

**Погоджено**

Гарант освітньо-професійної програми:



Лисюк Т.В.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації**

протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:



Ільїн Л. В.

## I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
<b>Денна (очна)/(заочна) форми здобуття освіти</b>	Галузь знань: J Транспорт та послуги	Нормативна
		Рік навчання – 1
120/120 год. 4/4 кредити	Спеціальність: J3 Туризм та рекреація	Семестр – 1
		Лекції – <b>22/6</b> год.
ІНДЗ: є	Освітня програма: Туризм, другий (магістерський) рівень вищої освіти	Практичні – <b>30/6</b> год.
		Самостійна робота – <b>60/92</b> год.
		Консультації – <b>8/16</b> год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

## II. Інформація про викладача

Викладач	Лисюк Тетяна Василівна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації
Телефон	+38 0679592264
e-mail	tetiana.0602@gmail.com
Дні занять	<a href="http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi">http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi</a>

## III. Опис освітнього компонента

### 1. Анотація ОК

Освітній компонент «Екскурсологія» спрямований на формування системного уявлення про теоретичні засади, історичні етапи становлення, сучасні тенденції розвитку та практичні аспекти організації екскурсійної діяльності. У процесі навчання здобувачі набувають знань про класифікацію екскурсій, методику підготовки та проведення екскурсій, особливості екскурсійного обслуговування у різних сегментах туристичного ринку, а також ролі екскурсовода як комунікатора та гіда. Особлива увага приділяється розвитку комунікативних, аналітичних і організаційних навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності у сфері туризму та рекреації.

2. Паралельно вивчаються такі ОК: Управління проектами; Стратегічний менеджмент; Туризмологія; Методологія та організація наукових досліджень в галузі; Охорона праці (за видами економічної діяльності) (1 семестр).

**Постреквізити:** набуті здобувачами вищої освіти знання, уміння та навички під час вивчення освітнього компонента «Екскурсологія» можуть використовуватися:

- під час вивчення освітніх компонентів: «Ринок туристичних послуг»; «Інноваційні технології в галузі», «Рекреалогія» (2 семестр);
- проходженні виробничої практики (2 семестр);
- проходженні переддипломної практики (3 семестр);
- виконанні кваліфікаційної магістерської роботи (3 семестр).

### 3. Мета і завдання освітнього компонента

**Метою** освітнього компонента «Екскурсологія» є формування у здобувачів освіти теоретичних знань і практичних компетентностей у сфері екскурсійної діяльності, розвиток професійних навичок з підготовки, організації та проведення екскурсій різних видів із урахуванням сучасних стандартів якості та потреб туристичного ринку.

**Завдання** освітнього компонента:

- ознайомлення з основними поняттями, функціями та історією розвитку екскурсійної діяльності;
- вивчення класифікації екскурсій, вимог до їх структури, логіки побудови й тематичного наповнення;
- аналіз методів і прийомів підготовки, організації та проведення екскурсій;
- формування уявлення про професійну діяльність екскурсовода, етичні норми, комунікативні прийоми, психолого-педагогічні засади роботи з екскурсантами;
- оцінка якості екскурсійного продукту та стандартів обслуговування відповідно до сучасних вимог туристичної індустрії;
- розвиток навичок створення авторських екскурсій та використання сучасних інформаційних і мультимедійних технологій в екскурсійній практиці.

### 4. Компетентності.

Вивчення освітнього компонента «Екскурсологія» забезпечує формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти таких компетентностей:

#### Загальні компетентності (ЗК):

**ЗК 2.** Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі

**ЗК 6.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

#### Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

**СК 1.** Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації

**СК 4.** Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду

**СК 5.** Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією

#### Програмні результати навчання (РН).

**РН 1.** Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань

**РН 7.** Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

**РН 10.** Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування

**РН 13.** Професійно здійснювати рекреаційно-туристичну діяльність з урахуванням природно-ресурсного потенціалу і мультикультурної історичної спадщини регіону.

**Soft skills.** У процесі вивчення освітнього компонента «Екскурсологія» здобувачі освіти формують і вдосконалюють м'які навички (soft skills), необхідні для ефективної професійної діяльності у сфері туризму та рекреації, зокрема:

- критичне мислення (аналіз історико-культурної спадщини, оцінка екскурсійних об'єктів);
- креативність (створення оригінальних екскурсій);

- комунікаційні навички (ведення екскурсій, комунікація з різними категоріями туристів);
- уміння працювати в команді (підготовка екскурсій);
- організаторські здібності (планування і розробка екскурсій);
- гнучкість та адаптивність (реагування на необхідність зміни екскурсійного маршруту, потреби аудиторії);
- цифрова грамотність (використання мультимедійних засобів та інтерактивних карт під час ведення екскурсій).

**5. Структура освітнього компонента  
(денна (очна)/(заочна) форми здобуття освіти)**

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/бали
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКСКУРСОЛОГІЇ</b>						
<b>Тема 1.</b> Екскурсіологія як наука. Категорійно-термінологічний апарат, предмет, завдання екскурсіології	8/9	2/-	2/-	4/8	-/1	ДС, Р, Т / 6
<b>Тема 2.</b> Історія становлення та етапи розвитку екскурсійної справи в Україні та світі	8/10	2/-	2/-	4/8	-/2	ДС,Т, ІРС / 4
<b>Тема 3.</b> Класифікація екскурсій	13/11	2/2	4/-	6/8	1/1	ДС, РМГ, Т/ 6
<b>Тема 4.</b> Методика та принципи побудови екскурсій	13/14	2/-	4/2	6/10	1/2	ДС, РМГ, ІРС/ 6
Модульна контрольна робота №1						10
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	<b>42/44</b>	<b>8/2</b>	<b>12/2</b>	<b>20/34</b>	<b>2/6</b>	<b>32</b>
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</b>						
<b>Тема 1.</b> Технологія проведення екскурсій	13/16	2/2	4/2	6/10	1/2	ТР, ІРС, РМГ / 6
<b>Тема 2.</b> Методика ведення екскурсій	9/9	2/-	2/-	4/8	1/1	ДС, ІРС, Т / 4
<b>Тема 3.</b> Професійна діяльність екскурсовода	11/9	2/-	2/-	6/8	1/1	Р/К, РМГ, ІРС / 6
<b>Тема 4.</b> Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування. Інклюзивний підхід в екскурсіях	13/10	2/-	4/-	6/8	1/2	ДС, Р/К, ІРС, РМГ/ 6
Модульна контрольна робота №2						10

<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>46/44</b>	<b>8/2</b>	<b>12/2</b>	<b>22/34</b>	<b>4/6</b>	<b>32</b>
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3</b>						
<b>РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</b>						
<b>Тема 1.</b> Організація екскурсійної діяльності в регіоні з урахуванням принципів сталого розвитку та світового досвіду	10/11	2/2	2/-	6/8	-/1	ДС, РМГ, Р / 6
<b>Тема 2.</b> Мультикультурна спадщина та природно-ресурсний потенціал регіону як основа формування екскурсійних маршрутів	11/12	2/-	2/2	6/8	1/2	ДС, ІРС, Т / 6
<b>Тема 3.</b> Інноваційний розвиток екскурсійної діяльності: цифровізація та сучасні формати	11/9	2/-	2/-	6/8	1/1	ДС, ДБ, Т / 6
Модульна контрольна робота №3						10
<b>Разом за змістовим модулем 3</b>	<b>32/32</b>	<b>6/2</b>	<b>6/2</b>	<b>18/ 24</b>	<b>2/4</b>	<b>28</b>
<b>ІНДЗ є</b>						<b>ІНДЗ 8/8</b>
<b>Всього годин / Балів</b>	<b>120/ 120</b>	<b>22/ 6</b>	<b>30/6</b>	<b>60/ 92</b>	<b>8/ 16</b>	<b>100</b>

\*Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, тощо.

## 6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є важливою складовою освітнього процесу та необхідною умовою успішного засвоєння навчального матеріалу освітнього компонента «Екскурсіологія». Вона спрямована на поглиблення і систематизацію теоретичних знань, розвиток аналітичного мислення та формування практичних умінь, необхідних для професійної діяльності у сфері екскурсійної та туристичної діяльності.

*Основними видами самостійної роботи є:*

- систематичне закріплення знань, отриманих під час лекційних занять;
- самостійна робота з вітчизняними та зарубіжними науковими й навчальними джерелами, зокрема з використанням сучасних інформаційних ресурсів та нормативно-правових актів у сфері екскурсійної діяльності;
- підготовка до практичних занять, участь у дискусіях, роботі в малих групах, опитуваннях і тестуванні;
- самоконтроль і самоперевірка рівня засвоєння навчального матеріалу за питаннями для поглибленого індивідуального опрацювання;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).

### **Оцінювання результатів самостійної роботи**

*Результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти оцінюються:*

- під час виконання практичних занять;
- у процесі проведення інтерактивних форм навчання (лекцій-дискусій, проблемних лекцій, лекцій-конференцій, бінарних та мотиваційно-стимулюючих занять), спрямованих на формування пізнавальної активності та професійного мислення;
- під час усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю відповідно до встановленої системи оцінювання.

**Перелік питань та завдань для самостійного опрацювання  
(денна/заочна форма навчання)**

№ з/п	Тема	Кількість годин
	<b>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи екскурсології</b>	
1.	<p><b>Тема:</b> Екскурсологія як наука. Категорійно-термінологічний апарат, предмет, завдання екскурсології</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розкрийте поняття «екскурсологія» та її місце в системі туристичних наук.</li> <li>2. Охарактеризуйте основні функції екскурсійної діяльності.</li> <li>3. Складіть термінологічний словник з 10 ключових понять екскурсології.</li> <li>4. Визначте міждисциплінарні зв'язки екскурсології з іншими галузями знань.</li> </ol>	4/8
2.	<p><b>Тема:</b> Історія становлення та етапи розвитку екскурсійної справи в Україні та світі</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Обґрунтуйте основні етапи розвитку екскурсійної справи в Європі.</li> <li>2. Охарактеризуйте розвиток екскурсійної діяльності в Україні в XIX–XX ст.</li> <li>3. Порівняйте історичні моделі організації екскурсій у різних країнах.</li> </ol>	4/8
3.	<p><b>Тема:</b> Класифікація екскурсій</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поясніть принципи класифікації екскурсій.</li> <li>2. Складіть таблицю класифікації за критеріями: тематикою, формою проведення, тривалістю.</li> <li>3. Визначте переваги та недоліки різних типів екскурсій.</li> </ol>	6/8
4.	<p><b>Тема:</b> Методика та принципи побудови екскурсій</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Опишіть основні етапи створення екскурсії.</li> <li>2. Визначте вимоги до логічної та композиційної побудови екскурсії.</li> <li>3. Розробіть екскурсію за обраною темою.</li> </ol>	6/10
	<b>Змістовий модуль 2. Організаційно-практичні аспекти екскурсійної діяльності</b>	
1.	<p><b>Тема:</b> Технологія проведення екскурсій</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Опишіть процес підготовки до проведення екскурсії.</li> <li>2. Визначте особливості логістики, часу, безпеки та комфорту.</li> <li>3. Складіть покроковий план організації екскурсії для туристичної групи.</li> <li>4. Розробіть інструкцію для супроводу туристів під час екскурсії.</li> </ol>	6/10
2.	<p><b>Тема:</b> Методика ведення екскурсій</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розкрийте основні вимоги до мовної культури екскурсовода.</li> <li>2. Визначте правила поведінки з різними групами відвідувачів.</li> <li>3. Запропонуйте прийоми активізації уваги екскурсантів.</li> <li>4. Проаналізуйте помилки в техніці ведення екскурсії та способи їх</li> </ol>	4/8

	уникнення.	
3.	<p><b>Тема:</b> Професійна діяльність екскурсовода</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Охарактеризуйте ключові компетентності сучасного екскурсовода.</li> <li>2. Розкрийте етичні принципи та норми поведінки екскурсовода.</li> <li>3. Проведіть аналіз типових ситуацій конфліктів у роботі з туристами.</li> <li>4. Складіть професіограму екскурсовода.</li> </ol>	6/8
4.	<p><b>Тема:</b> Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування.</p> <p>Інклюзивний підхід в екскурсіях</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Визначте чинники, що впливають на адаптацію екскурсій для різних цільових аудиторій.</li> <li>2. Розробіть приклад екскурсії для певної вікової групи.</li> <li>3. Проаналізуйте приклади інклюзивних екскурсій у світовій практиці.</li> <li>4. Дослідіть особливості формування екскурсій для іноземних туристів.</li> </ol>	6/8
	<b>Змістовий модуль 3. Регіональні особливості організації та інноваційного розвитку екскурсійної діяльності</b>	
1.	<p><b>Тема 1.</b> Організація екскурсійної діяльності в регіоні з врахуванням принципів сталого розвитку та світового досвіду</p> <p><b>Питання/завдання:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Що таке сталий розвиток у контексті екскурсійної діяльності?</li> <li>2. Порівняйте моделі екскурсійної діяльності у різних країнах (на прикладі ЄС, Канади, Японії).</li> <li>3. Розробіть концепцію регіональної екскурсії з врахуванням екологічних, культурних і соціальних аспектів.</li> <li>4. Проаналізуйте можливості інтеграції локальних екскурсій у міжнародні туристичні маршрути.</li> </ol>	6/8
2.	<p><b>Тема 2.</b> Мультикультурна спадщина та природно-ресурсний потенціал регіону як основа формування екскурсійних маршрутів</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Складіть картки об'єктів мультикультурної спадщини у регіоні.</li> <li>2. Складіть екскурсійний маршрут, що поєднує природні та культурні об'єкти.</li> <li>3. Проаналізуйте приклади тематичних маршрутів, побудованих на культурному різноманітті.</li> <li>4. Як екскурсії можуть сприяти збереженню локальної ідентичності?</li> </ol>	6/8
3.	<p><b>Тема 3.</b> Інноваційний розвиток екскурсійної діяльності: цифровізація та сучасні формати</p> <p><b>Питання/завдання</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Охарактеризуйте основні цифрові технології в екскурсіях (AR, аудіогіди, онлайн-тури).</li> <li>2. Визначте переваги віртуальних екскурсій.</li> <li>3. Складіть приклад екскурсії з використанням мультимедійних засобів.</li> <li>4. Проаналізуйте вплив цифровізації на якість екскурсійного обслуговування.</li> </ol>	6/8
Разом		<b>60/92</b>

## **ТЕМА ІНДЗ: РОЗРОБКА ОГЛЯДОВОЇ ЧИ ТЕМАТИЧНОЇ ЕКСКУРСІЇ З ВРАХУВАННЯМ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ І МУЛЬТИКУЛЬТУРНОЇ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ РЕГІОНУ**

**Метою ІНДЗ** є: формування практичних навичок професійної екскурсійної діяльності шляхом розроблення авторської екскурсії, яка відображає локальні природні ресурси та культурну різноманітність регіону в контексті сталого розвитку.

### **Структура та етапи виконання ІНДЗ**

#### **Етап 1. ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП**

##### **Обґрунтування мети, теми і завдань екскурсії:**

- визначити тему, мету і завдання екскурсії відповідно до специфіки природно-культурного потенціалу;
- обґрунтувати актуальність та значення мети, теми і завдань в контексті сталого туризму;
- відбір літератури і складання бібліографії;
- визначити джерела екскурсійного матеріалу.

#### **Етап 2. РОЗРОБКА ЕКСКУРСІЇ:**

- здійснити відбір екскурсійних об'єктів: природні пам'ятки (парки, ландшафти, водойми тощо); об'єкти культурної/етнічної спадщини (музеї, храми, архітектура, традиції);
- проаналізувати їх пізнавальну цінність, доступність і можливості для екскурсійного показу;
- врахувати мультикультурний контекст (релігії, локальні традиції, тощо).
- скласти маршрут екскурсії;
- здійснити об'їзд (обхід) маршруту;
- підготувати контрольний текст екскурсії;
- комплектувати «портфель екскурсовода»;
- визначити методичні прийоми проведення екскурсії;
- визначити техніку ведення екскурсії;
- скласти методичну розробку;
- скласти індивідуальний текст.

#### **Етап 3. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ПРИНЦИПАМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Пояснити, як у екскурсії враховано:

- *екологічну складову* – мінімізовано вплив на екосистему, тощо;
- *соціальну складову* – як екскурсія сприяє формуванню культурної ідентичності, збереженню історичної пам'яті;
- *економічну складову* – підтримка місцевого бізнесу, тощо.

#### **Етап 4. ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ.**

### **ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ**

1. Обсяг роботи: 10-15 сторінок.
2. Шрифт: Times New Roman, 14 pt, інтервал 1,5.
3. Структура: титульна сторінка, зміст, основна частина за етапами, список використаних джерел (включно з картографічними, краєзнавчими, туристичними ресурсами), додатки.

### **ФОРМА ЗАХИСТУ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ (ІНДЗ)**

1. Презентація розробленої тематичної екскурсії у формі усної доповіді з візуальним супроводом (слайди).
2. Демонстрація додаткових ілюстративних матеріалів: відеофрагментів, фото, картографічних схем або інтерактивних елементів маршруту.

### КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ (МАКСИМУМ – 8 БАЛІВ)

1. *Визначення теми, мети та завдань екскурсії (1 бал).* Оцінюється логічність, обґрунтованість, відповідність теми природно-ресурсному та культурному потенціалу регіону.
2. *Актуальність та науково-методичне обґрунтування (1 бал).* Врахування принципів сталого розвитку, доцільність теми з позиції сталого туризму, підбір літературних джерел.
3. *Розробка маршруту екскурсії (1бал).* Повнота відбору об'єктів, обґрунтування їх цінності, відповідність маршруту меті екскурсії, наявність контрольного тексту.
4. *Методичне забезпечення екскурсії (1 бал).* Використання методичних прийомів, визначення техніки ведення екскурсії, оформлення методичної розробки та портфеля екскурсовода.
5. *Оцінка відповідності принципам сталого розвитку (1 бал).* Висвітлення екологічної, соціальної та економічної складових у розробленій екскурсії.
6. *Висновки і рекомендації (1 бал).* Наявність обґрунтованих висновків екскурсії.
7. *Оформлення роботи згідно з вимогами (1 бал).* Дотримання обсягу, шрифту, структури, наявність посилань, оформлення додатків.
8. *Презентація та захист (1 бал).* Чіткість доповіді, демонстрація слайдів, логічність структури, відповіді на запитання.

#### IV. Політика оцінювання

*Політика викладача щодо здобувача освіти*

*Політика щодо відвідування занять.* Відвідування занять є одним із основних компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. Здобувач освіти, який пропустив практичне заняття, самостійно вивчає матеріал (при виникненні питань може звертатися за консультацією згідно розкладу консультацій викладача), виконує завдання і здає його викладачу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням деканату.

*Політика щодо академічної доброчесності.* Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://surl.li/ujlriq>.

*Політика щодо дедлайнів та перекладання.*

Терміни підсумкового контролю (екзамен), ліквідації академічної заборгованості визначено розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Перекладання (дострокове складання) ОК відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

*Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті* здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (<http://surl.li/sddxa>).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на онлайн платформах Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та ін., на тематику, яка відповідає темам ОК, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

*Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.* Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на

участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

#### **V. Підсумковий контроль**

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://surl.luhpvc.org>).

**Підсумковий контроль** – екзамен, який проводиться в усній формі і за складання якого здобувач освіти може отримати максимум 30 балів.

Загальна оцінка підраховується як сума поточного й модульного контролю, або поточного і підсумкового контролю. Оцінка за освоєння ОК виставляється згідно шкали оцінювання.

#### **Орієнтований перелік питань до екзамену**

1. Екскурсологія як окрема наукова дисципліна: предмет, об'єкт, завдання, функції та її місце в системі туристичних наук.
2. Ключові поняття та категорії екскурсології, їх взаємозв'язок та значення для теорії і практики екскурсійної справи.
3. Історичні етапи становлення екскурсійної діяльності в Україні та світі.
4. Класифікація екскурсій.
5. Особливості комбінованих, віртуальних та інтерактивних екскурсій у сучасних умовах.
6. Методологічні принципи побудови екскурсії.
7. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності.
8. Методика підготовки контрольного тексту екскурсії.
9. Характеристика основних етапів технології підготовки екскурсії.
10. Організаційно-технологічні вимоги щодо проведення екскурсії.
11. Технічне забезпечення та візуальний супровід екскурсії.
12. Техніка ведення екскурсії. Алгоритм дій екскурсовода у складних та непередбачуваних ситуаціях під час екскурсії.
13. Технологія проектування та формування послуги «екскурсія».
14. Організація діяльності з надання екскурсійних послуг у підприємствах сфери рекреації та туризму
15. Професійні та особистісні якості екскурсовода.
16. Психологічні особливості сприйняття екскурсійної інформації різними аудиторіями.
17. Сутність диференційованого підходу до організації екскурсійного обслуговування.
18. Інклюзивний підхід в екскурсіях.
19. Роль екскурсійної діяльності у формуванні екологічної культури та сталого туризму.
20. Вплив мультикультурної спадщини на формування туристичних маршрутів у регіоні.
21. Комплексне використання природних та культурних об'єктів у екскурсійних маршрутах.
22. Природно-ресурсний потенціал та етнокультурна різноманітність у створенні унікального екскурсійного продукту.
23. Сучасні тенденції цифровізації в екскурсійній діяльності: мобільні додатки, доповнена реальність, аудіогіди.
24. Віртуальні екскурсії у туристичній діяльності Волині.
25. Екологічні та велоекскурсії як тренд сталого туризму.
26. Потенціал ігрових і театралізованих екскурсій у контексті емоційного залучення екскурсантів.
27. Вплив соціальних медіа на просування локальних екскурсійних маршрутів.
28. Законодавство України у сфері екскурсійної діяльності.
29. Роль місцевої влади в регулюванні та підтримці екскурсійної діяльності на регіональному рівні.

30. Концепція авторських екскурсій з врахуванням регіональної специфіки, мультикультурної спадщини та принципів сталого розвитку.
31. Міждисциплінарний підхід у створенні сучасного екскурсійного продукту.
32. Специфіка проведення екскурсій для туристів з обмеженими фізичними можливостями.
33. Особливості підготовки екскурсії в музейному середовищі.
34. Методика організації природничих екскурсій. Методика використання картографічних матеріалів під час проведення екскурсії.
35. Особливості формування туристичного іміджу регіону за допомогою екскурсій.
36. Використання QR-кодів та інтерактивних мап у екскурсійних маршрутах.
37. Значення концепції «живої історії» у сучасних екскурсійних практиках.
38. Специфіка організації екскурсійних маршрутів у транскордонних регіонах України.
39. Роль і значення взаємозв'язку між екскурсоводами, туристичними підприємствами, громадами та органами влади у підвищенні якості екскурсійного продукту.
40. Ключові виклики сучасної екскурсійної галузі в умовах глобалізації та цифрової трансформації.
41. Роль екскурсій у популяризації нематеріальної культурної спадщини (традиції, ремесла, фольклор).
42. Вплив пандемічних і інших обмежень на трансформацію форм та форматів екскурсій.
43. Роль екскурсій у формуванні туристичного бренду регіону.
44. Новітні формати міжнародного обміну досвідом у сфері екскурсійної діяльності (конференції, воркшопи, школи).
45. Інтеграція STEM-елементів (наука, технології, інженерія, математика) в освітні екскурсії.
46. Вплив екскурсійної діяльності на розвиток внутрішнього туризму в Україні.
47. Оцінка якості екскурсійної послуги.
48. Крос-культурна компетентність екскурсовода.
49. Роль аудіовізуальних технологій у підвищенні привабливості екскурсії.
50. Функції та форми фандрейзингу в організації локальних екскурсій.
51. Впровадження зелених стандартів у екскурсійну діяльність.
52. Особливості організації квест-екскурсій та їх освітній потенціал.
53. Специфіка міжкультурної комунікації в міжнародних екскурсіях.
54. Використання сторітелінгу в побудові екскурсійного наративу.
55. Виклики розвитку екскурсійної діяльності в умовах війни.
56. Значення мікроекскурсій (короткі, локальні маршрути) у популяризації маловідомих об'єктів.
57. Особливості брендування екскурсій як туристичного продукту.
58. Вплив культурних фестивалів та подій на створення екскурсійних маршрутів.
59. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування.
60. Шляхи активізації підприємницької діяльності в сфері екскурсійних послуг.

#### VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота

67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

## VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

### Основна

1. Аксьонова Н. В. Організація екскурсійної діяльності: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 240 с.
2. Богатирьова. Г.А. Екскурсологія : метод. рек. до вивч. дисц. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2021. 54 с.
3. Лисюк Т. В. Інноваційні технології в туризмі : навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 323 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/27634>.
4. Повалій Т. Л. Організаційно-екскурсійна діяльність : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 173 с.
5. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Умань : Візаві, 2022. – 205 с.
6. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с.
7. Чернишова Т.М. Організація екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2022.160с.
8. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Перспективи розвитку екскурсійної діяльності у зв'язку із посиленням інтеграційних процесів на українсько-польському прикордонні. *Економіка та суспільство*. 2022. №41. URL: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-1>.
9. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Віртуальні екскурсії – інноваційний напрям у туристичній діяльності Волині. *Економіка та суспільство*. 2023. №53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-44>.
10. Лисюк Т.В., Мірошніков Д.Г. Скансени України – інноваційний напрям музейного туризму. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк. 2023. №1 (2). С. 86-95. DOI: <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2023.1>.
11. Лисюк Т.В., Ройко Л.Л., Терещук О.С. Історичні музеї як інституції пам'яті в інноваційно-цифровій екскурсійній діяльності України. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк, 2024. № 3 (3). С.134–143. DOI : <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.14>.
12. Лисюк Т.В., Семенюк О.Ю. Сталий розвиток у сфері туризму і рекреації: інноваційні технології та екологічні підходи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5824> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-28>.
13. Лисюк Т.В., Костів Б.Т. Інноваційні підходи до цифровізації екскурсійної діяльності в умовах трансформації туристичного простору. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5971> DOI:  
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-34>.

14. Лисюк Т.В. Екскурсологія у цифрову епоху: методологічні підходи та практичні інновації. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6117/6059> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-27>.
15. Лисюк Т.В. Екскурсійна діяльність як засіб популяризації мультикультурної історичної спадщини Волині. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6269> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-53>

#### Додаткова

1. Імена Луцька: сторінка у соціальній мережі Фейсбук. URL: <https://www.facebook.com/ImenaLutska/>.
2. Захарчук О.С., Лисюк Т.В. Туристично-екскурсійна діяльність як перспективний напрям популяризації мультикультурної історичної спадщини регіону. *Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми й перспективи розвитку* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 16 травня 2024 р.) / відпов. ред. Л.В. Ільїн. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2024. С. 19-23.
3. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Демчук О.А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Економіка: Науковий журнал. Вип.7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С.73-81. DOI: <http://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.7.9>.
4. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Організація туристичних подорожей на ринку туристичної індустрії в умовах COVID-пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. URL: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-27>.
5. Лисюк Т.В. Екскурсійна діяльність на Волині. *Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги*: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачєво, 29-30 вересня 2022 р.) – Мукачєво: МДУ, 2022. С 13-15.
6. Лисюк Т.В., Ройко Л.Л., Білецький Ю.В. Інноваційні інформаційно-комунікативні технології у сфері туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. №43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-26>
7. Лисюк Т.В. Цифрова трансформація в індустрії туризму. *XII Міжнародна науково-практична конференція математика. Інформаційні технології. Освіта*. (Луцьк-Світязь, 2 – 4 червня 2023 р.) Луцьк: ВНУ, 2023. С. 110-112.
8. Лисюк Т.В., Ройко Л.Л., Горяєва А.І. Інноваційні інформаційні процеси у розвитку туристичного сектору України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-60>
9. Лисюк Т.В. Інноваційні екскурсійно-музейні послуги на туристичному ринку України. *Світ наукових досліджень. Випуск 28*: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 21-22 березня 2024 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б. 2024. 191 с.
10. Семенюк О.Ю., Лисюк Т.В. Цифрові технології як каталізатор інновацій у туризмі: від маркетингу до управління досвідом клієнтів. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матер. IX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 08–09 листопада 2024 р.) / за ред. Ю. М. Барського, В. Й.Лажніка. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2024. С.208-212.
11. Лисюк Т. В. Цифрові технології у сфері туризму: сучасні рішення та майбутні тренди. *Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: глобальні*

виклики : матер. Міжнар. науково-практ. конф., (15 квітня 2025 року м. Харків) / Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. Харків, 2025. С. 296-299.

12. Микола Головань та його химери: історія легенди Луцька. URL: <https://lutsk.rayon.in.ua/topics/384270-mikola-golovan-ta-iogo-himeri-istoriialegendi-lutska> (дата звернення: 20.07.2025).
13. Паньків Н., Гуменяк В. Діджиталізація туристичних маршрутів в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку. *Development Service Industry Managemen.* 2024. № 1. С. 253–267. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(37\)7](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(37)7).
14. Писарева І., Яловнича К. Сталий розвиток туризму в цифрову епоху: розвиток смартдестинацій. *Економіка та суспільство.* 2024. № 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-104>.

#### Інтернет-ресурси

1. Галузеві стандарти. Перелік національних стандартів сфери туризму. [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/gummtq> (дата звернення: 20.06.2025).
2. Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація гідів». Офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://uaguides.com/> (дата звернення: 20.06.2025).
3. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/pqevpo> (дата звернення: 20.06.2025).
4. ДСТУ 28681.1-95 Туристсько-екскурсійне обслуговування. Проектування туристських послуг. [Електронний ресурс]. – URL: <https://surl.li/zzerwc> (дата звернення: 20.06.2025).
5. ДСТУ 28681.3-95 Туристично-екскурсійне обслуговування. Вимоги щодо забезпечення безпеки туристів і екскурсантів. [Електронний ресурс]. – URL: <https://surl.li/ozhbws> (дата звернення: 20.06.2025).
6. ДСТУ EN 15565:2016 «Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів» (EN 15565:2008, IDT). [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/pqevpo> (дата звернення: 20.06.2025).
7. Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація гідів». [Електронний ресурс]. URL: <https://uaguides.com/> (дата звернення: 20.06.2025).
8. Закон України «Про туризм» від 15.01.2015 № 124–VIII. URL: [Електронний ресурс]. URL: <https://surli.cc/zxlmwk>. (дата звернення: 20.06.2025).
9. Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Законом України // Верховна Рада України. – Чинний. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення: 20.06.2025).
10. Природно-заповідний фонд України. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.pzf.in.ua/index.php/lmm-look> (дата звернення: 20.06.2025).
11. Сторінка курсу «Екскурсологія» на платформі Moodle Волинського національного університету імені Лесі Українки [Електронний ресурс]. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/> (дата звернення: 20.06.2025).
12. Туристичні гіді. Навчальний курс Академії НТОУ. [Електронний ресурс]. URL: <https://academy.nto.ua/tourismguides.html> (дата звернення: 20.06.25).